

Vánoční zvyky

I česnica... i klobása!

Ve všech křesťanských zemích vánoční zvyky zahrnují i určité i kulinářské poznatky kvůli slavnostní tabuli tohoto velkého křesťanského svátku

Mnozí slyšeli o česnici a možná dokonce našli schovanou minci, která se v ní upekla. Přinesla jim štěstí? Nebo to bylo znamení, aby byli celý rok pilní?

Co je vlastně česnica?

Je to koláč, vlastně chléb, který se zadělává na Vánoce brzy ráno. Česnicu je třeba zadělat takzvanou nenačatou vodou. To znamená, že hospodyně přinesla čerstvou vodu z pramene nebo studně.

V našem případě to ale bude obyčejná voda. Kromě obvyklých ingrediencí na zadělávání chleba je potřeba si opatřit stříbrnou nebo zlatou minci, a pokud ji nemáme, můžeme použít i nějakou jinou – hodnota vlastně nehraje až takovou roli.

Na zadělání česnice je zapotřebí: půl kila mouky, půl balíčku droždí rozpuštěném ve vlažné vodě s půlkou lžičky cukru, několik lžic oleje a trochu soli. Povinná ingredience je posvěcená tříkrálová voda. Ta se lije do těsta křížem. Všechno se dobře zamíchá ještě s trochou vlažné vody. Potom se mince vtlačí do těsta, ještě se trochu zamíchá a nakonec se nechá nakynout. Když těsto nakyne, shora se vtiskne písmeno a pečeť a potom se česnica dá do vyhřáté trouby.

Česnica se láme během vánočního oběda. Kromě toho, že zdobí bohatou tabuli, vztahuje se k tomuto svátečnímu obřadu ještě jedno pravidlo. V domě, a stejně tak u stolu, musí panovat soudržnost a radost: nikdo nikoho nesmí zlobit a už vůbec ne urazit nebo bít! Toho dne panují v rodinných vztazích láska a shoda.

Hospodář zapálí vánoční svíčku a rodina i hosti zpívají „Roždestvo tvoje Hristovo“. Tehdy hospodář zdvihne česnicu do vzduchu, ke slávě Ježíše Krista, ale také na zdraví všech obyvatel domu, položajnika a náhodného pocestného. Všichni společně třikrát otočí česnicou. Potom ji hospodář rozlomí na půl a každému za stolem dá jeden kousek. Tak začíná vánoční oběd. Osoba, která ve svém kousku česnice objeví minci, se považuje za šťastlivce. Ta osoba má Boží požehnání – jí se svěřují všechny důležité úkoly během celého roku.

Existuje několik věcí, které jsou povinnou součástí vánočního stolu. Jsou to vánoční svíčka, koláč, česnica, ovoce, pečeně, ale i klobása. Ostatně, ve staré písni „Božic, Božic, Božic Bata“ se mimojiné zpívá:

Na vánoce tři nože:

Jeden řeže česnicu,

Druhý řeže pečení,

Třetí řeže klobásu!

I když jsme obklopeni různými sladkostmi, měli bychom být v jídle umírnění, protože přejídání také není v souladu s velkým křesťanským svátkem. Chuť na kulinářské speciality se totiž spouští právě během zimních svátků. Ostatně ještě jedna stará srbská píseň, která se část zpívá o Vánocích, nás upozorňuje na lákadla stolu:

Ale ať si dá každý pozor,

Člověk nemá dvě břicha,

Není to sláva ani chvála

když se někdo cpe!